

עת"א 66331/11/20 - מוחמאד ג'אברין נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 66331-11-20 ג'אברין(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

בפני	כבוד השופטת מרב גרינברג
עותר	מוחמאד ג'אברין (אסיר)
נגד	
משיבים	1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים 2. מדינת ישראל

פסק דין

עתירת אסיר כנגד החלטת המשיב שלא להסיר סיווגו כ"אסיר אלמ"ב" וכנגד שינוי תנאי חופשה.

האסיר, שפוט למשך 26 שנים, מרצה מאסר בגין עבירת רצח וניסיון רצח של גיסו לשעבר, החל משנת 2008. עולה מהעתירה, ועל כך אין חולק, כי במשך שנים רבות לא סווג כ"אסיר אלמ"ב", משויך לקטגוריה ב'1, משולב תקופה ארוכה בסבב חופשות ובהליכים טיפוליים בתחום האלימות. להפתעתו, במהלך שנת 2020, הוגדר, לראשונה כ"אסיר אלמ"ב", וסיווגו זה פגע בזכויותיו ומסכן את המשך שילובו בסבב חופשות.

המשיב מאשר בכתב התשובה, כי בחינת סיווגו כ"אסיר אלמ"ב" נדונה רק לאחרונה, 12 שנים לאחר שהחל בריצוי מאסרו. אך סבור, כי מדובר בהחלטה טכנית בלבד המתחייבת מנסיבות הרשעתו, ממילא אין בה כדי לשנות מתנאי מאסרו לרעה, על כן מדובר בהחלטה סבירה ואין מקום להתערב בה.

דיון ראשון בעתירה התקיים לפני כב' השופט שני, ביום 12.1.21, במהלכו, הלין ב"כ העותר על כך שהחלטת הסיווג התקבלה, ללא התייחסות לכלל הנסיבות המתחייבות במישור המשפטי והטיפול. בהמשך לכך, מצא בית המשפט להשיב את סוגיית סיווג העותר, לבחינה משלימה ומעמיקה של המשיב.

דיון משלים התקיים לפניי ביום 9.3.21. במעמד הדיון חזרה ב"כ המשיב על עמדתה, כי מדובר בטעות רישומית קלה שאין בצדה סנקציות, ועל כן אין מקום להתערב בה. עוד עלו במסגרת הדיון סוגיות נוספות, כך, למשל, לשאלה האם במועד תחילת ריצוי המאסר, 2008, הייתה ההוראה הרלוונטית בפקנ"צ בתוקף (פקנ"צ 04.54.03, סע' 4(ב)) והאם ניתן להחילה רטרואקטיבית. ב"כ המשיב ביקשה אורכה למתן מענה שלם לכלל הסוגיות, ונעתרתי לבקשתה.

כתב התשובה המשלים מונח לפניי, אומר כבר עתה, כי לא מצאתי בו תשובות מניחות את הדעת אך גם לא עולה ממנו נחיצות לקיום דיון נוסף. משכך, הגיעה העת להכרעה.

דיון והכרעה

נקודת המוצא לדיונו היא, כי נסיבות מעשי העותר (אישום שני לכתב האישום, ניסיון רצח של גיסו), מקימות בסיס חוקי להגדרת העותר כאסיר אלמ"ב מכח פקודת הנציבות 04.54.03 שעניינה "אופן ועדות משרדיות ובין משרדיות לעבירות במשפחה- אלימות וגילוי עריות". סעיף 2א' לפקודה מיום 28.7.15 קובע את הבסיס החוקי לפעולת הוועדות המוסמכות, בין היתר, להכריע בבקשות סיווג אסירי אלמ"ב. "אסיר אלמ"ב" מוגדר בפקודה גם כמי שהורשע בכך שפגע בגיסו או בגיסו לשעבר.

אלא שנסיבות מעשי העותר עמדו לפני שב"ס עם תחילת מעצרו, בשנת 2008, וההחלטה על סיווגו התקבלה לראשונה, בשנת 2020, 12 שנים לאחר מכן. המשיב בכתב התשובה ציין עובדה זו כבדרך אגב, בכתב התשובה המשלים מבקש לראות בהחלטה, תיקון טעות רישומית. דעתי אחרת, לסיווגו של אסיר כ"אסיר אלמ"ב" השלכות על תנאי מאסר רבים, כך חופשות, ביקורים, התייחדות, הליכים טיפוליים, וועדת שחרורים וכיו"ב.

לא הובהר דיו האם במועד תחילת ריצוי מאסרו, ניתן היה כלל לסווגו כאסיר אלמ"ב. ב"כ המשיב הפנו להוראות סעיף 4(ב) לפקנ"צ, אך מדובר בפקודה שנכנסה לתוקף בשנת 2015. עוד עולה מכתב התשובה המשלים, כי עובר לפקודה זו, פעל המשיב בהתאם לתקנון עבודה סוציאלית במשרד הרווחה (סעיף 6 לכתב התשובה), אלא שההוראה הרלוונטית לשנת 2008 לא הוצגה לעיוני, ולא ניתן לדעת אם כללה כבר אז, פגיעות בגיס.

ב"כ המשיב הפנתה להחלטת ועדת האלימות בעניין העותר (שצורפה לכתב התשובה) וממנה עולה, כי למעשה לסיווגו של העותר אין משמעות אופרטיבית. ב"כ המשיב הצהירה במעמד הדיון, כי אין בשינוי הסיווג לפגוע במכלול תנאי מאסרו של העותר. להצהרה זו פנים לכאן ולכאן. ככל שהחלטת הסיווג אינה יותר מאקט ביורוקרטי נטול השלכות, מדוע לא ניתן היה, עקב השיהוי הממושך שנגרם בעטיו של המשיב, להותיר את סיווגו של העותר כאסיר רגיל, על כנו? לכך אצרף את נסיבותיו, התנהלותו החיובית, שילובו בסבב חופשות ומזה תקופה ארוכה בהליכים טיפוליים, וכן את העובדה כי הגיס, נפגע העבירה, התגרש לפני שנים רבות מאחות העותר, אינו מתנגד ליציאת העותר לחופשות וקיים ביניהם נתק ארוך (דו"ח ועדת אלמ"ב, עמ' 3).

בהינתן מכלול הטעמים דלעיל, עולה ספק רב ביחס לסבירות החלטת המשיב. ניסיונו לשוות להחלטתו אופי טכני בלבד, אינו מתיישב עם מורכבות הסוגיה. כך, לא עלתה, בין נימוקיו, התמודדות רצינית ויסודית עם טענת חלופה הזמן במישור המנהלי, במישור השיקומי-טיפול ובמישור הכליאתי.

עם זאת, נוכח רגישות הנושא, שוכנעתי כי אין זה יהיה נכון לבטל את ההחלטה אלא להציע פתרון ביניים, שיהיה בו, כך אקווה, כדי להוביל לאותה תוצאה אך לאחר בחינה מושכלת של כלל הנתונים.

כזכור, סיווג אלמ"ב ניתן לאשר וניתן להסיר, תפקידה של הוועדה לבחון נתוני האסיר שעניינו מובא לפניה, נכון לאותה עת. על כן מצאתי לבקש מועדת האלמ"ב לבחון את הסרת סיווגו של העותר, בהנתן כלל הנתונים המפורטים לעיל, תוך מתן משקל נכבד לחלוף הזמן, העדר סיכון לנפגע העבירה והתנהגותו החיובית של העותר. תשומת לב הוועדה, כי ב"כ העותר נתן הסכמתו לבדיקת עמדתו של נפגע העבירה בכל עת שנדרש (חופשות, וועדת שחרורים) גם אם יוסר סיווגו כ"אסיר אלמ"ב".

מועד כינוס הוועדה הקודם היה בחודש ספטמבר 2020, ועל כן מבוקש להביא עניינו של העותר לפני הוועדה עד לחודש יוני 2021. יובהר, כי אין בהחלטתי כדי לקבוע מסמרות אלא כדי לשמש קריאת כיוון.

סוף דבר, העתירה מתקבלת חלקית.

ניתן היום, י"א ניסן תשפ"א, 24 מרץ 2021, בהעדר הצדדים.